

BIỆN PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG PHÁT TRIỂN NGÔN NGỮ TIẾNG VIỆT CHO TRẺ 4-5 TUỔI Ở CÁC TRƯỜNG MẦM NON PHƯỜNG NINH KIỀU, THÀNH PHỐ CẦN THƠ

Nguyễn Thị Kim Phượng
Học viên cao học, Trường Đại học Đồng Tháp
Email: theresaphuong81@gmail.com

Tóm tắt: Phát triển ngôn ngữ tiếng Việt cho trẻ mầm non có vai trò quan trọng trong việc hình thành tư duy, khả năng giao tiếp và chuẩn bị cho trẻ vào học tiểu học. Nghiên cứu này nhằm đề xuất các biện pháp quản lý hoạt động phát triển ngôn ngữ tiếng Việt cho trẻ 4-5 tuổi ở các trường mầm non phường Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ. Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và khảo sát thực trạng tại các trường mầm non trên địa bàn nghiên cứu, bài viết khái quát những kết quả đạt được, hạn chế và nguyên nhân trong công tác quản lý hoạt động phát triển ngôn ngữ cho trẻ. Từ đó đề xuất bảy biện pháp quản lý nhằm nâng cao hiệu quả tổ chức hoạt động phát triển ngôn ngữ tiếng Việt cho trẻ 4-5 tuổi. Kết quả nghiên cứu góp phần cung cấp cơ sở khoa học và thực tiễn cho việc nâng cao chất lượng giáo dục mầm non tại địa phương.

Từ khóa: biện pháp quản lý; phát triển ngôn ngữ; trẻ 4-5 tuổi; giáo dục mầm non; phường Ninh Kiều.

MANAGEMENT MEASURES FOR VIETNAMESE LANGUAGE DEVELOPMENT ACTIVITIES FOR 4-5-YEAR-OLD CHILDREN IN PRESCHOOLS IN NINH KIEU WARD, CAN THO CITY

Abstract: Vietnamese language development plays an important role in forming thinking ability, communication skills and school readiness for preschool children. This study aims to propose management measures for Vietnamese language development activities for children aged 4-5 in preschools in Ninh Kieu Ward, Can Tho City. Based on theoretical analysis and a survey of the current situation in local preschools, the study summarizes achievements, limitations and causes in management practices. Seven management measures are proposed to improve the effectiveness of organizing Vietnamese language development activities for children aged 4-5, thereby contributing to improving preschool education quality in the locality.

Keywords: management measures; language development; children aged 4-5; preschool education; Ninh Kieu Ward.

Nhận bài: 15/01/2026

Phản biện: 07/02/2026

Duyệt đăng: 12/02/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Phát triển ngôn ngữ là một trong những lĩnh vực quan trọng trong giáo dục mầm non, góp phần hình thành khả năng giao tiếp, tư duy và tiếp nhận tri thức của trẻ. Theo Chương trình giáo dục mầm non, hoạt động phát triển ngôn ngữ giúp trẻ mở rộng vốn từ, phát triển kỹ năng nghe – nói và hình thành khả năng giao tiếp trong các hoạt động học tập và sinh hoạt hằng ngày (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2016). Trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo theo tinh thần Nghị quyết số 29-NQ/TW (Ban Chấp hành Trung ương Đảng, 2013), việc nâng cao chất lượng phát triển ngôn ngữ cho trẻ mầm non là yêu cầu cần thiết nhằm tạo nền tảng cho học tập và phát triển toàn diện của trẻ.

Nhiều nghiên cứu trong lĩnh vực tâm lý học và giáo dục học cũng khẳng định vai trò của môi trường giao tiếp đối với sự phát triển ngôn ngữ của trẻ. Theo Vygotsky (1978), ngôn ngữ của trẻ được hình thành và phát triển thông qua quá trình tương tác xã hội và sự hỗ trợ của người lớn trong “vùng phát triển gần”. Bruner (1986) cho rằng các

hoạt động giao tiếp và trải nghiệm xã hội đóng vai trò quan trọng trong việc phát triển năng lực ngôn ngữ của trẻ nhỏ.

Trong thực tiễn giáo dục mầm non hiện nay, các trường mầm non đã tổ chức nhiều hoạt động nhằm phát triển ngôn ngữ cho trẻ. Tuy nhiên, hiệu quả của các hoạt động này phụ thuộc nhiều vào công tác quản lý của nhà trường. Vì vậy, việc nghiên cứu và đề xuất các biện pháp quản lý hoạt động phát triển ngôn ngữ cho trẻ 4-5 tuổi tại các trường mầm non phường Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ là cần thiết nhằm góp phần nâng cao chất lượng giáo dục mầm non.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu sử dụng phương pháp khảo sát bằng bảng hỏi đối với 150 cán bộ quản lý và giáo viên tại 06 trường mầm non trên địa bàn phường Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ. Dữ liệu được xử lý bằng phương pháp thống kê mô tả nhằm phân tích thực trạng quản lý hoạt động phát triển ngôn ngữ tiếng Việt cho trẻ

4–5 tuổi, làm cơ sở đề xuất các biện pháp quản lý phù hợp.

2.2. Cơ sở lý luận về quản lý hoạt động phát triển ngôn ngữ cho trẻ mầm non

Quản lý hoạt động giáo dục được hiểu là quá trình tác động có mục đích và có kế hoạch của chủ thể quản lý nhằm tổ chức và điều hành các hoạt động giáo dục để đạt được mục tiêu đề ra. Trong nhà trường mầm non, quản lý hoạt động giáo dục được thực hiện thông qua các chức năng cơ bản như lập kế hoạch, tổ chức thực hiện, chỉ đạo và kiểm tra đánh giá.

Việc phát triển ngôn ngữ cho trẻ mầm non cần được tổ chức thông qua nhiều hoạt động giao tiếp, kể chuyện, đọc thơ, trò chơi ngôn ngữ và các hoạt động trải nghiệm phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý của trẻ (Nguyễn Ánh Tuyết, 2012). Đồng thời, công tác quản lý của nhà trường cần tạo điều kiện về môi trường giáo dục, cơ sở vật chất và sự phối hợp giữa các lực lượng giáo dục nhằm nâng cao hiệu quả tổ chức hoạt động giáo dục (Trần Xuân Bách, 2022).

2.3. Thực trạng quản lý hoạt động phát triển ngôn ngữ tiếng Việt cho trẻ 4–5 tuổi

Kết quả khảo sát được thực hiện tại 06 trường mầm non trên địa bàn phường Ninh Kiều với 150 cán bộ quản lý và giáo viên cho thấy công tác quản lý hoạt động phát triển ngôn ngữ tiếng Việt cho trẻ 4–5 tuổi tại các trường mầm non đạt mức khá. Điểm trung bình chung của các chức năng quản lý dao động từ 3,73 đến 4,36 theo thang đo Likert 5 mức. Trong đó, công tác tổ chức thực hiện và kiểm tra – đánh giá được đánh giá ở mức khá cao, trong khi xây dựng kế hoạch dài hạn, phối hợp với gia đình và việc kiểm tra – giám sát thường xuyên vẫn còn một số hạn chế.

Kết quả khảo sát cho thấy mặc dù các nhà trường đã quan tâm tổ chức hoạt động phát triển ngôn ngữ cho trẻ theo Chương trình giáo dục mầm non, nhưng việc triển khai vẫn chưa thật sự đồng bộ giữa các chức năng quản lý. Một số nội dung như xây dựng kế hoạch cụ thể, đa dạng hóa hình thức tổ chức hoạt động và tăng cường phối hợp giữa nhà trường với gia đình chưa được thực hiện thường xuyên và hiệu quả.

Từ những hạn chế nêu trên, việc đề xuất các biện pháp quản lý phù hợp nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động phát triển ngôn ngữ tiếng Việt cho trẻ 4–5 tuổi tại các trường mầm non là cần thiết.

2.4. Các biện pháp quản lý hoạt động phát triển ngôn ngữ cho trẻ 4–5 tuổi ở các trường mầm non phường Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ

Trên cơ sở kết quả khảo sát thực trạng quản lý hoạt động phát triển ngôn ngữ tiếng Việt cho trẻ 4–5 tuổi tại các trường mầm non phường Ninh Kiều, nghiên cứu đề xuất một số biện pháp quản lý nhằm nâng cao hiệu quả tổ chức hoạt động phát triển ngôn ngữ cho trẻ.

2.4.1. Nâng cao nhận thức của cán bộ quản lý, giáo viên và cha mẹ trẻ

Nhà trường cần tăng cường tuyên truyền, bồi dưỡng nhằm nâng cao nhận thức của cán bộ quản lý, giáo viên và cha mẹ trẻ về vai trò của phát triển ngôn ngữ đối với sự phát triển toàn diện của trẻ mầm non. Thông qua sinh hoạt chuyên môn, hội thảo chuyên đề và các hoạt động phối hợp với phụ huynh, nhà trường giúp các lực lượng giáo dục hiểu rõ mục tiêu, nội dung và phương pháp phát triển ngôn ngữ trong chương trình giáo dục mầm non. Việc nâng cao nhận thức góp phần tạo sự thống nhất trong tổ chức và quản lý các hoạt động giáo dục, đồng thời phát huy vai trò của môi trường giao tiếp trong sự phát triển ngôn ngữ của trẻ.

2.4.2. Cải tiến công tác lập kế hoạch hoạt động phát triển ngôn ngữ

Hiệu trưởng cần chỉ đạo xây dựng kế hoạch phát triển ngôn ngữ cho trẻ 4–5 tuổi một cách khoa học, phù hợp với chương trình giáo dục mầm non và điều kiện thực tiễn của nhà trường. Kế hoạch cần được xây dựng theo năm học, học kỳ, tháng và gắn với các chủ đề giáo dục, trong đó xác định rõ mục tiêu, nội dung, hình thức tổ chức và tiêu chí đánh giá kết quả. Đồng thời, nhà trường cần thường xuyên rà soát, điều chỉnh kế hoạch thông qua các hoạt động sinh hoạt chuyên môn nhằm bảo đảm tính linh hoạt và hiệu quả trong quá trình triển khai.

2.4.3. Tổ chức bồi dưỡng năng lực cho giáo viên

Đội ngũ giáo viên giữ vai trò trực tiếp trong việc tổ chức các hoạt động phát triển ngôn ngữ cho trẻ. Vì vậy, nhà trường cần tăng cường các hoạt động bồi dưỡng chuyên môn nhằm nâng cao năng lực tổ chức hoạt động giáo dục cho giáo viên. Các nội dung bồi dưỡng có thể tập trung vào phương pháp tổ chức hoạt động kể chuyện, đọc thơ, trò chơi ngôn ngữ và xây dựng môi trường giao tiếp cho trẻ. Bên cạnh các lớp tập huấn, nhà trường cần tổ chức dự giờ, trao đổi kinh nghiệm và khuyến khích giáo viên tự học, tự bồi dưỡng nhằm nâng cao chất lượng hoạt động giáo dục.

2.4.4. Tăng cường phối hợp giữa nhà trường và gia đình

Gia đình có vai trò quan trọng trong việc hình thành và phát triển ngôn ngữ của trẻ. Do đó, nhà trường cần tăng cường trao đổi thông tin với cha mẹ trẻ về tình hình phát triển ngôn ngữ của trẻ, đồng thời hướng dẫn phụ huynh các biện pháp hỗ trợ trẻ phát triển ngôn ngữ trong sinh hoạt hằng ngày như đọc sách, kể chuyện và trò chuyện với trẻ. Việc tổ chức các hoạt động giao lưu, hội thảo chia sẻ kinh nghiệm giữa gia đình và nhà trường sẽ góp phần tạo môi trường giao tiếp phong phú, giúp trẻ phát triển ngôn ngữ một cách tự nhiên và hiệu quả.

2.4.5. Đầu tư và sử dụng hiệu quả cơ sở vật chất

Nhà trường cần quan tâm đầu tư và sử dụng hiệu quả cơ sở vật chất, học liệu và thiết bị dạy học nhằm hỗ trợ hoạt động phát triển ngôn ngữ cho trẻ. Việc xây dựng môi trường lớp học giàu ngôn ngữ thông qua các góc học tập, góc kể chuyện, thư viện lớp học và các hoạt động trải nghiệm sẽ tạo điều kiện cho trẻ được giao tiếp và sử dụng ngôn ngữ thường xuyên. Đồng thời, giáo viên cần chủ động khai thác và sáng tạo các học liệu phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý của trẻ nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động giáo dục.

2.4.6. Huy động các nguồn lực xã hội hóa giáo dục

Để nâng cao hiệu quả tổ chức hoạt động phát triển ngôn ngữ cho trẻ, nhà trường cần tăng cường huy động sự tham gia của cộng đồng và các lực lượng xã hội. Thông qua việc phối hợp với phụ huynh, các tổ chức xã hội và chính quyền địa phương, nhà trường có thể bổ sung nguồn lực hỗ trợ về cơ sở vật chất, học liệu và các hoạt động giáo dục cho trẻ. Việc huy động các nguồn lực xã hội không chỉ góp phần cải thiện điều kiện giáo dục mà còn tạo sự gắn kết giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng trong quá trình chăm sóc và giáo dục trẻ.

2.4.7. Tăng cường kiểm tra và đánh giá hoạt động giáo dục

Kiểm tra và đánh giá là chức năng quan trọng trong quản lý hoạt động giáo dục, giúp nhà trường kịp thời

phát hiện những hạn chế và điều chỉnh quá trình tổ chức hoạt động. Hiệu trưởng cần xây dựng kế hoạch kiểm tra việc tổ chức hoạt động phát triển ngôn ngữ của giáo viên thông qua dự giờ, kiểm tra hồ sơ chuyên môn và theo dõi kết quả phát triển ngôn ngữ của trẻ. Trên cơ sở kết quả kiểm tra, nhà trường rút kinh nghiệm, điều chỉnh kế hoạch quản lý và có các biện pháp hỗ trợ giáo viên nhằm nâng cao chất lượng tổ chức hoạt động giáo dục.

2.5. Mối quan hệ giữa các biện pháp

Các biện pháp quản lý được đề xuất có mối quan hệ chặt chẽ và bổ trợ lẫn nhau trong quá trình quản lý hoạt động phát triển ngôn ngữ tiếng Việt cho trẻ 4-5 tuổi. Biện pháp nâng cao nhận thức tạo nền tảng cho việc triển khai các biện pháp khác; biện pháp cải tiến công tác lập kế hoạch giữ vai trò định hướng cho quá trình tổ chức thực hiện. Các biện pháp bồi dưỡng giáo viên, tăng cường phối hợp giữa nhà trường và gia đình, đầu tư cơ sở vật chất và huy động nguồn lực xã hội hóa tạo điều kiện bảo đảm cho việc tổ chức hoạt động giáo dục. Trong khi đó, biện pháp kiểm tra và đánh giá giúp điều chỉnh và hoàn thiện quá trình quản lý. Việc triển khai đồng bộ các biện pháp này sẽ góp phần nâng cao hiệu quả tổ chức hoạt động phát triển ngôn ngữ cho trẻ.

III. KẾT LUẬN

Phát triển ngôn ngữ tiếng Việt cho trẻ 4-5 tuổi có ý nghĩa quan trọng đối với sự phát triển toàn diện của trẻ và là nền tảng cho việc học tập ở bậc tiểu học. Kết quả nghiên cứu cho thấy công tác quản lý hoạt động phát triển ngôn ngữ tại các trường mầm non phường Ninh Kiều đã đạt được một số kết quả tích cực nhưng vẫn còn những hạn chế cần được khắc phục.

Trên cơ sở kết quả nghiên cứu thực trạng, bài viết đã đề xuất bảy biện pháp quản lý phù hợp với thực tiễn giáo dục mầm non tại địa phương. Việc triển khai đồng bộ các biện pháp này sẽ góp phần nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động phát triển ngôn ngữ cho trẻ 4-5 tuổi, từ đó nâng cao chất lượng giáo dục mầm non.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Ban Chấp hành Trung ương Đảng (2013). *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế*.

Bộ Giáo dục và Đào tạo (2016). *Chương trình giáo dục mầm non*. NXB Giáo dục Việt Nam.

Nguyễn Ánh Tuyết (2012). *Giáo dục học mầm non*. NXB Giáo dục Việt Nam.

Trần Xuân Bách (2022). *Quản lý giáo dục mầm non*. NXB Giáo dục Việt Nam.

Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in Society*. Harvard University Press.

Bruner, J. (1986). *Actual Minds, Possible Worlds*. Harvard University Press.